

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IX. Quibus modis poßit contingere in raptu animam sine
conversione ad phantasmata intelligere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPVT IX.

Quibus modis possit contingere in raptu animam sine conversione ad phantasmata intelligere.

Tripliciter, ut existimo, abstractio à sensibus internis in raptu contingere potest. Primò per immersionem, sive infusionem specierum intelligibilium. Secundò, per contemplationem, sive cognitionem procedentem à scientia infusa. Tertiò, per absorptionem operationis ipsius phantasiae, sive aliorum sensuum internorum. De singulis hic breviter differemus.

Pro maiori primi modi elucidatione imprimis animam vertendum erit, in nostra anima, sive in nostra mente, hoc est, superiori eius parte (ut ex D. Thomae doctrina colligitur quæst. 12. de veritate art. 12. in corpore, & secunda secundæ, quæst. 174. art. 2.) duas veluti facies esse, aut ut ita dicam januas alteram quâ respicit, & contemplatur æternam, alteram, quâ temporalia speculatur, deque iis iudicat ac discit. Hæc facies, quæ temporalibus intendit, à rebus sensibilibus similitudines emendicat, quibus iuvatur, ut ad contemplationem spiritualium, & incorporearum rectam assurgat. Prima verò facies, quæ nobilior, ac sublimior est, pro conditione status vitæ præsentis, quia immersa corpori est, pendet etiam à corporis cooperatione, nempe ab imaginatione: quare opus est illam inclinari, ac veluti incurvari ad speculanda phantasmata ab imaginatione subministrata, ita ut nec DEUM, nec intelligibilia alia, quantumvis à materia abstrahantur, sine imaginationis operatione queat intelligere; hoc intra naturæ limites semper fieri contingit. At DEUS aliquando Portam illam, quæ versus orientem, id est, æternitatem respicit, se solo dignatur aperire, atque ad animam clausi sensuum januis secretis introire. Ita obsecrat ostiis ingressus est ad discipulos; sic quoque ad animam dilectam sponsam ingreditur, ac dulcissimam cum ea miscet colloquia, quorum non vult partem illam inferiorem, quæ est veluti superioris ancilla, participem fieri. Tunc verò anima omnino independentem à corpore Angelico more operatur.

Operæ pretium igitur erit, modum istum intelligendi, sine ulla imaginationis cooperatione, qui difficilis apparet, luculentius explicare. Potest autem hæc puta intellectus operatio dupliciter contingere. Primò, si DEUS immitat pro illo tempore species intelligibiles infusas, quas DEUS aliquando infundere docuit apertè D. Bernardus ser. 52. in Cant. dum inquit: *Sicque ei pura cum illis (scilicet Angelis) conversatio, cum quibus est puritatis similitudo. Et inf. à: Corporum verò similitudo in sensibus speculando non involvit, Angelicæ puritatis est; utrumque tamen divini muneris est.* Hæc ille. Quibus clarissime ostendit animam DEI munere Angelorum puritatem, in contemplando subinde imitari, quorum est per species à DEO infusas divina intueri & rimari. Idem expressè tradit D. Thomas de veritate, quæst. 13. art. 2. ad 9. & 2. quæst. 173. art. 3. ubi docet prophetiam revelationem aliquando fieri per solam luminis supernaturalis influentiam, aliquando per species de novo à DEO impressas, vel imaginarias, vel intelligibiles; Divina siquidem virtus immediate (ut bene ibi notavit Cajetan.) imprimit quandoque animæ

species intelligibiles, ut patet, quando apostolus scientiam supernaturalem infundit.

Hoc verò fieri ministerio Angelorum docet idem Bernardus serm. 41. in Cantic. dum inquit: *Aurum divinitus est fulgor, Aurum sapientia quæ de sursum est. Hoc aurum fulgentia quædam quasi veritate signacula spondent se figuraturos hi quibus id ministerium est, superni aurifici, atque interius animæ auribus inserturos, quod ego non puto esse aliud quam texere spirituales quædam similitudines, & in ipsis purissima divina sapientie sensa animæ contemplantis conspectibus importare, ut videat saltem per speculum, & in enigmate, quod nondum facie ad faciem valem allatenus intueri. Divina sunt, & nisi expertus prorsus incognita quæ essantur, quomodo videlicet in hoc mortali corpore, fide adhuc habente statum, & necdum propalata perspicue substantia luminisiam tamen interimpura interdum contemplatio veritatis partes suas agere intrinsecus, vel ex parte præsumit; ita ut liceat usurpare, etiam alicui nostrum, cui hoc datum de super fuerit illud apostoli, Nunc cognosco ex parte. Item ex parte cognoscimus, & ex parte prophetamus. Hæc tenus Bernard.*

Idem docet Dionys. Carthus. de vitâ inclusi ubi loquens de contemplatione perfecta cap. 19. inquit: *Interdum autem fit hoc per similitudines corporales, interdum per formas imaginarias, interdum verò fit hoc sublimius, prius, atque divinius per species, & radios intellectuales, hoc est, per solam intellectualem illuminationem, & spirituales species, aut luminis infusionem, sicque contingere solet personis perfectis heroicis ac divinis, quæ sapè inopinatis excessibus feruntur, seu potius rapiuntur in DEUM. Hæc ille.*

Nec prædictis obstat, si aliquis dicat intellectum hominis in statu vitæ non esse capax luminis spiritualis, & à DEO infusi, seu alicuius illustrationis Angelicæ, nisi lumen illud intellectualem primo coniungatur, & quasi incorporetur phantasmata, & per illud representetur intellectui. Primò, quia ut bene scribit Dionys. Carthus. in comment. ar. celestis hierarchie art. 5. q. 8. Si phantasma, quod est corporalis similitudo, capax est huiusmodi luminis spiritualis, & illustrationis Angelicæ, cur non potius, & immediatius, ac purius menses humana, quæ est elevata supra tempus atque corporea & intelligentia obumbrata in tantum, ut secundum Philosophum intellectus sit immixtus, separatus, nulli quid habens commune, & actu ens? unde & ipse S. Doctor in summa contragentes fateretur, & probat, quod anima rationalis in quantum intellectualis, etiam in corpore adhuc existens est per se subsistens. Præterea cum inter susceptivum, & susceptibile, seu susceptum, teste Philosopho, oporteat esse proportionem, præparationem, & convenientiam, nonne intellectus humanus multipliciter decoratus, Deiformiter simplicatus, ac radio contemplationis perfusus, ac splendens magis proportionatus, præparatus, & dignificatus est ad suscipiendam immediatè, & purè in te influentiam, & irradiationem luminis, & illuminationem mentis Angelicæ, quam phantasma de hoc alibi plenius scripti, & quid obijci possit reuigi, & dissolvi. Hæc ille.

Quibus addi potest D. Thom. de veritate, quæst. 13. art. 2. ad 9. expressè asserens species intelligibiles à DEO infundi, sine ullo phantasmatum, aut imaginationis consortio. Agit enim ibi de duplici raptu quorum unus est, quo mens rapitur, id est, alienatur, & omnino abstrahitur à sensibus externis ad imaginariam visionem; Alter, quo

Duplex quasi animæ facies exponitur

Intellectus operatio abstractivæ imaginationis concursu dupliciter contingere.

Primus modus quo anima fieri potest declaratur.

1. Cor. 13. 6.

quo abstrahitur, & rapitur a sensu, & imaginatione simul ad intellectualem visionem. E hoc inquit D. Thomas dupliciter: Vno modo secundum quod intellectus intelligit DEVM per aliquas intelligibiles immisiones, quod est proprie Angelorum, & sic fuit ecstasis Ada, ut dicitur Genes. 2. in Glossa, quod ecstasis recte intelligitur ad hoc immitti, ut mens Ada particeps Angelica Curia, & intrans in Sanctuarium DEI novissime intelligeret. Alio modo secundum quod intellectus videt DEVM per essentiam, &c. Hæc D. Thomas, ubi aperit docet Adamum more Angelorum sine ulla imaginationis cooperatione per species intelligibiles a DEO infusas DEVM purè fuisse contemplatum.

Declaratur alter
modus.

Secundo etiam modo contingere potest hæc omnimodè a phantasmatis remotione, si DEUS tantum infundat super naturale lumen, quo species intelligibiles in memoria præexistentes ita illustrentur, & disponantur, ut puram veritatem sine phantasmatum cooperatione representent.

Præterea nec a ratione dissentaneum videtur, purissimè hanc contemplationem omnino corporum earum similitudinum expertem, heroicis viris a DEO impartiri. Primum, quia videtur admodum congruens, ut quorum conversatio in cælis est, mox etiam cælestium spirituum, hoc est, sine ulla corporeæ imaginis admixtione divina contemplantur. Secundò, quia D. Dionysius semper inculcat deferenda esse omnia sensibilia, & intelligibilia, & igno è sine ulla imagine assurgendum ad DEI cognitionem. Et ut infra dicemus non solum imaginatio, sed & ratio aliquando in contemplatione absorbetur omnino. Tertiò, quia sapientissime conigit, ut experientia nos quoque doceat, quod divinorum puræ contemplationi mente intenti a imaginatione in varia & peregrina, imò aliquando omnino contraria distrahatur.

Deinde D. Thomas in 3. dist. 34. quæst. 1. art. 4. aperit docet etiam in statu vitæ præsens esse removenda omnia phantasmata ad perfectam DEI contemplationem assequendam. In statu, inquit, viæ, spiritualia, & præcipue DEVM, magis videmus cognoscendo, quid non est, quam apprehendendo quid est. Et ideo quantum ad statum viæ ponitur cordis munditia, non solum a passionum illecebris (quam munditiam donum intellectus non facit, sed præsupponitur per vitam activam perfectam) sed etiam ab erroribus & phantasmatis, & spiritualibus formis, a quibus omnibus docet abscedere Dionys. lib. de mystica Theol. cap. 1. tendentes in divinam contemplationem. Hæc D. Thomas. Quibus manifestè docet ex mente Dionysii ad contemplationis puritatem, sine phantasmatum baculo esse conscendendum; deinde assensit esse proprium effectum doni intellectus nudare & purgare animam, non tam a vitis, & illecebris, quam ab erroribus, phantasmatis, & spiritualibus formis. Et in eadem quæst. art. 2. sic scribit: In his autem, quæ supra rationem sunt, perficit fides, quæ est inspectio divinarum in speculo, & ænigmatum. Quod autem spiritualia quasi nuda veritate capiuntur supra humanum est modum, & hoc facit donum intellectus. Hæc ille. Sentit ergo D. Thomas etiam in viæ lumine doni intellectus posse nudam veritatem, hoc est, sine phantasmatum velamine intelligi, & contemplari.

Idem & clarè docet dist. 35. quæst. 2. art. 2. ubi ita scribit: Unde fides, quæ spiritualia in speculo, & in ænigmatum quasi involuta tenere facit, humano modo mente imperfecta, & ideo virtus est. Sed si supernaturali lumine mens tantum elevetur, ut ad ipsa spiritualia

afficienda introducat, hoc supra humanum modum est, & hoc facit intellectus donum. Et in 1. quæst. 2. ad 2. sic inquit: In statu ergo viæ intellectus ingreditur ad spiritualia maxime ad divina, primo modo, (id est, per viam remotionis.) Et post pauca: Et ad hoc pervenit Moyses, qui dicitur intrasse ad caliginem in qua DEVS erat. Exod. 19. Et propter hoc etiam quantum ad statum viæ munditia ponitur in sexta beatitudine, quæ pertinet ad depurationem intellectus ab omnibus corporalibus. Hæc omnia ex D. Thoma adduximus ac collegimus, ut Lectori innotescat, Angelicum hunc Doctorem saltem plurimum in locis contemplationem puram, & phantasmatis prorsus expertem omnino approbasse.

CAPVT X.

Qua ratione per contemplationem a Scientia infusa promanantem, Intellectus omnino a sensibus internis abstrahatur.

Altior quidem est hujus contemplationis gradus, circa quem tria disquirenda occurrunt. Primum, An hæc scientia per se infusa alicui creaturæ mortali saltem per modum actus communicetur. Secundum, an opus sit in hac contemplatione uti sensibus internis, aut externis. Tertium, an casu, quo sensibus, tam internis, quam externis quis utatur, dicendus sit raptus.

Pro resolutione harum difficultatum operæ pretium erit, saltem pro prima aliqua ex principis Theologicis deducta præmittere. Præcipua Theologorum schola D. Thomæ vestigia in hac parte, quæst. 9. 10. & 11. duplicem infusæ scientiæ rationem excogitarunt, aliam per se, aliam verò ut ipsi vocant, per accidens infusam. Eodem enim modo in eadem rephilosophantur, ac in virtutibus per se, & per accidens infusis. Scientiam per se infusam eam vocant, quæ loapte natura polulat a summo DEO in anima produci, nec ullo modo labore proprio, & exercitatione nostra possit comparari, quia & lumen ad cognoscendum, & species intelligibiles ad representandum aliorum sunt ordinis, quam possint attingi, aut comparari in hac vita mortali; quia excedunt omnino modum humanum operandi, id est, omnem operationem a gratia habituali, aut donis etiam Spiritus sancti promanantem, ut si animæ infunderetur species representantes quidditative, vel Angelum vel naturam supernaturalem, ut gratiam aliosque habitus supernaturales fidei, spei, & charitatis: Includit enim hæc scientia lumen supernaturale clarum, & evidens, & species representantes res spirituales creatas, aut Angelicos spiritus, prout in se sunt, increatas verò prout ex creatis supernaturali evidentia cognosci possunt.

Hanc scientiam habuisse animam Christi cum Angelico Doctore, ubi supra communis Scholasticorum sententia tenet. Cognovit enim Anima Christi per hanc scientiam quidditative & intuitivè, ut Theologorum phrasi loquamur, res creatas supernaturales in substantia, aut modo per proprias earum species, & in proprio genere.

Verisimile etiam videtur DEVM ipsam Virginem ea scientia non caruisse. Ita sentit Albertus vult Magnús in lib. de B. Virgine cap. 71. ubi docet beatam Virginem habuisse cognitionem supra fidem, & super cognitionem alienius puræ creaturæ existens.